

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Poznań, dnia 10 kwietnia 2024 r.

Poz. 3697

ROZSTRZYGNIĘCIE NADZORCZE NR NP-III.4131.1.108.2024.3

WOJEWODY WIELKOPOLSKIEGO

z dnia 5 kwietnia 2024 r.

Na podstawie art. 91 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40, ze zm.)

orzekam

nieważność § 3 ust. 3 w zakresie zwrotu: "na podstawie wywiadu środowiskowego", § 9 w zakresie zwrotu: "do 15-go dnia miesiąca następującego po miesiącu wykonania usług" oraz § 10 uchwały nr LXVII.389.2024 Rady Gminy Białośliwie z dnia 29 lutego 2024 r. w sprawie szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat oraz trybu ich pobierania, a także szczegółowych warunków przyznawania, wymiaru i zakresu usług sąsiedzkich oraz sposobu rozliczania tych usług - ze względu na istotne naruszenie prawa.

Uzasadnienie

W dniu 29 lutego 2024 r. Rada Gminy Białośliwie podjęła uchwałę nr LXVII.389.2024 w sprawie szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat oraz trybu ich pobierania, a także szczegółowych warunków przyznawania, wymiaru i zakresu usług sąsiedzkich oraz sposobu rozliczania tych usług, dalej jako "uchwała".

Uchwałę podjęto na podstawie "50 ust. 6, ust. 6a ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 901 ze zm. poz. 535, 1693, 1938, 2754, 2760) oraz art. 18 ust. 2 pkt 15 i art. 40 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40 ze zm. poz. 572, 1463, 1688)".

Uchwała została doręczona Wojewodzie Wielkopolskiemu w dniu 7 marca 2024 r.

Dokonując oceny zgodności z prawem przedmiotowej uchwały, organ nadzoru stwierdził, co następuje:

Zgodnie z art. 50 ust. 6 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 901, ze zm.), dalej jako "ustawa": "Rada gminy określa, w drodze uchwały, szczegółowe warunki przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, oraz szczegółowe warunki częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również tryb ich pobierania". W myśl art. 50 ust. 1a ustawy: "Usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania mogą być przyznane w formie usług sąsiedzkich". Jak stanowi art. 50 ust. 6a ustawy: "W przypadku organizowania przez gminę usług opiekuńczych w formie usług sąsiedzkich

rada gminy w uchwale, o której mowa w ust. 6, określa także szczegółowe warunki przyznawania usług sąsiedzkich, wymiar i zakres usług sąsiedzkich oraz sposób rozliczania wykonywania takich usług".

Przedmiotowa uchwała jest aktem prawa miejscowego. Zgodnie z treścią art. 94 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 ze zm.), dalej jako "Konstytucja RP", organy samorządu terytorialnego ustanawiają akty prawa miejscowego obowiązujące na obszarze działania tych organów, na podstawie i w granicach upoważnień zawartych w ustawie. Z kolei art. 7 Konstytucji RP obliguje organy władzy publicznej do działania na podstawie i w granicach prawa. Zasada praworządności wyrażona w art. 7 w zw. z art. 94 Konstytucji RP wymaga, żeby materia regulowana wydanym aktem normatywnym wynikała z upoważnienia ustawowego i nie przekraczała zakresu tego upoważnienia. Zakres upoważnienia musi być zawsze ustalany przez pryzmat zasad demokratycznego państwa prawnego, działania w granicach i na podstawie prawa oraz innych przepisów regulujących daną dziedzinę.

W § 3 ust. 3 uchwały rada postanowiła, że: "Wymiar i zakres przyznanych usług w formie usług sąsiedzkich ustalany będzie indywidualnie do potrzeb świadczeniobiorcy na podstawie wywiadu środowiskowego".

W ocenie organu nadzoru, przepis art. 50 ust. 6 w zw. z art. 50 ust. 6a ustawy nie umocowuje rady gminy do określenia w uchwale kwestii przeprowadzania wywiadu środowiskowego. Zatem zawieranie postanowień w tym zakresie stanowi przekroczenie kompetencji przyznanej radzie gminy. Należy dodatkowo wskazać, że zagadnienie dotyczące wywiadu środowiskowego stanowi przedmiot szczegółowej regulacji zawartej w art. 107 ustawy.

Z powyższych względów konieczne jest stwierdzenie nieważności § 3 ust. 3 uchwały w zakresie zwrotu: "na podstawie wywiadu środowiskowego".

W § 9 uchwały rada przyjęła, że: "Opłaty za usługi opiekuńcze, w tym świadczone w formie usług sąsiedzkich i specjalistyczne usługi opiekuńcze wnosi się na konto bankowe Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Białośliwiu do 15-go dnia miesiąca następującego po miesiącu wykonania usług".

W ocenie organu nadzoru, powyższy przepis we fragmencie: "do 15-go dnia miesiąca następującego po miesiącu wykonania usług" wykracza poza określenie trybu pobierania opłat, o którym mowa w art. 50 ust. 6 ustawy. Kwestionowany fragment przepisu nie stanowi bowiem o trybie pobierania opłat, ale o terminie ich pobierania (por. wyrok WSA w Olsztynie z 12 lutego 2019 r., II SA/OI 8/19, CBOSA).

W § 10 uchwały rada postanowiła, że: "Zaprzestaje się dochodzenia zwrotu odpłatności za usługi w miesiącu, w którym nastąpił zgon świadczeniobiorcy".

W ocenie organu nadzoru, rada gminy na podstawie omawianej delegacji ustawowej nie jest upoważniona do określania przesłanek warunkujących zaprzestanie dochodzenia zwrotu odpłatności za ww. usługi. Należy również zaznaczyć, że zasady zwrotu należności z tytułu wydatków na świadczenia z pomocy społecznej wynikają z art. 104 ust. 4 ustawy. W myśl powołanego przepisu: "W przypadkach szczególnie uzasadnionych, zwłaszcza jeżeli żądanie zwrotu wydatków na udzielone świadczenie, z tytułu opłat określonych w ustawie oraz z tytułu nienależnie pobranych świadczeń w całości lub w części stanowiłoby dla osoby zobowiązanej nadmierne obciążenie lub też niweczyłoby skutki udzielanej pomocy, właściwy organ, który wydał decyzję w sprawie zwrotu należności, o których mowa w ust. 1, na wniosek pracownika socjalnego lub osoby zainteresowanej, może odstąpić od żądania takiego zwrotu, umorzyć kwotę nienależnie pobranych świadczeń w całości lub w części, odroczyć termin płatności albo rozłożyć na raty".

W tym stanie rzeczy, orzeczono jak w sentencji.

Pouczenie

1. Stwierdzenie nieważności uchwały, zgodnie z art. 92 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, wstrzymuje jej wykonanie z mocy prawa w zakresie objętym stwierdzeniem nieważności, z dniem doręczenia rozstrzygnięcia nadzorczego.

2. Niniejsze rozstrzygnięcie nadzorcze może być zaskarżone do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu z powodu niezgodności z prawem w terminie 30 dni od daty jego doręczenia, za pośrednictwem Wojewody Wielkopolskiego.

Wojewoda Wielkopolski
(-) Agata Sobczyk
(dokument podpisany elektronicznie)

Otrzymują:

Rada Gminy Białośliwie

Wójt Gminy Białośliwie